

A rendszer $3mc$ impulzus hatására rezgőmozgással kombinált egyenesvonalú egyenletes mozgást végez, ahol az S tömegközéppont c_0 sebességére $(m_1 + m_2)c_0 = m_2c$; $c_0 = \frac{3}{4}c$, a rendszer impulzusa pedig $3mc = 4mc_0$. Az m_1 ütközési sebességét v_1 és v_2 -vel jelölve, a feltétel szerint az impulzusváltozás

$$\begin{aligned} 4mc_0 - 2mv_1 - 2mv_2 &= -4mc_0, \\ v_1 + v_2 &= 4c_0. \end{aligned}$$

Igazolni fogjuk, hogy $v_1 \leq 2c_0$; $v_2 \leq 2c_0$.

Legyen m_1 ill. m_2 sebessége általában a falhoz képest v ill. v' , S -hez képest v_s , ill. v'_s , a rugó potenciális energiája E_r . A rendszer energiája végig $\frac{1}{2}m_2c^2 = \frac{8}{3}mc_0^2$, és az ütközések előtt és után S sebessége nagyságra c_0 .

$$(1) \quad \begin{array}{llll} \text{Így} & v = c_0 + v_s, & \text{ill.} & v = -c_0 + v_s, \\ & v' = c_0 + v'_s & \text{ill.} & v' = -c_0 + v'_s. \end{array}$$

Az energiamegmaradás elve alapján bármely, a két időintervallumban levő pillanatra

$$\frac{8}{3}mc_0^2 = E_r + \frac{1}{2}(\pm c_0 + v_s)^2 + \frac{1}{2}3m(\pm c_0 + v_s)^2.$$

Figyelembe véve, hogy az impulzustétel szerint

$$\begin{aligned} m_1v_s + m_2v'_s &= 0, \\ v_s^2 &= c_0^2 - \frac{3}{8}E_r, \quad \text{de} \quad E_r \geq 0, \quad \text{tehát} \\ |v_s| &\leq |c_0|. \quad \text{De (1) miatt} \quad |v| \leq |c_0| + |v_s| = 2c_0, \end{aligned}$$

és mivel az első ütközés előtti és a második utáni pillanatban (1) érvényes, $v_1 \leq 2c_0$, $v_2 \leq 2c_0$.

Tehát a feladat feltétele akkor és csak akkor teljesül, ha az ütközések pillanatában $E_r = 0$, és $v_s = c_0$ (előjellel együtt). Viszont, ha ez az első ütközésre teljesül, akkor az impulzus változás $-4mc_0$, tehát S megáll, és így a második ütközés a rugó nyilván ugyanilyen állapota mellett következik be, tehát szintén $v_2 = 2c_0$.

Tehát a szükséges és elégséges feltétel az, hogy az első ütközés pillanatában a rugó ne legyen megfeszítve, és m_1 a fal felé mozogjon. Ez a rendszer kezdeti elhelyezésével nyilván megvalósítható.

Simonovits Miklós (Bp., Radnóti g. IV. o. t.)
dolgozata alapján